Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXXI № 7 (3574) Варшава, 15 лютого 2026 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото з сайту president.gov.ua

Дональд Туск з візитом у Києві. с. 6

80-та річниця злочину в Залішанах. с. 2

Гості з України подякували ольштинським волонтерам. с. 9

ISSN 027-8254
07
9 770027 825269

eprasa.pl f71ee64ff5

Павло ЛОЗА
Фото з фейсбук-сторінки Lewica та Підляського наукового інституту

80-та річниця злочину в Залішанах

У підляському селі Залішани вшанували православних мешканців сіл, яких 80 років тому пацифікували відділи Ромуальда Райса «Бурого». Вінки до пам'ятного хреста поклали маршалок Сейму, представники місцевого самоврядування та українських організацій з Підляшшя.

Взимку 29 січня 1946 року підрозділ Спеціальної служби надзвичайних ситуацій Національного військового союзу (oddział Pogotowia Akcji Specjalnej Narodowego Zjednoczenia Wojskowego) під командуванням Ромуальда Райса «Бурого» пацифікував поблизу Більська-Підляського села Зані, Залішани, Коньцовізна, Шпаки, Пухали-Старі та Вілька-Виганівська, населені жителями православного віровизнання.

29 січня цього року в Залішанах відбулася урочистість, присвячена трагічним подіям, що мали місце 80 років тому. Перша частина церемонії пройшла в Будинку православних сестер Святої Великомучениці Катерини в Залішанах, де під керівництвом архієпископа Більського Ґжеґожа відбулася урочиста літургія. Після цього процесія рушила до хреста, поставленого на згадку про місце злочину. Там провели коротку службу, по завершенню якої першим до присутніх звернувся мер Кліщель Мирослав Маркевич. Далі слово взяли інші промовці, зокрема, директор Підляського наукового інституту (ПНІ) та співголова Спільної комісії уряду та національних і етнічних меншин доктор Григорій Купріянович. Як читаємо на сайті ПНІ, під час свого виступу український діяч наголосив, що православні мешканці Підляшшя зберігають пам'ять про жертв незалежно від їхньої національної ідентичності. Він наголосив, що національні меншини мають право на власну історичну пам'ять, яка може відрізнятися від пам'яті більшості суспільства.

Присутні поклали квіти та запалили свічки біля хреста в пам'ять про жертв злочину. Серед присутніх на покладанні квітів були маршалок Сейму Влодзімєж Чажастий, заступник підляського воєводи та делегація від місцевої влади Гайнівського повіту, а також духовенство та представники меншин Підляшшя, зокрема діячі українських організацій. Від імені меншинної сторони Спільної комі-

eprasa.pl f71ee64ff5

сії уряду та національних і етнічних меншин був присутній її співголова доктор Григорій Купріянович, від Союзу українців Підляшшя – голова Марія Рижик. На церемонію також прийшли жителі сіл, серед них – родини загиблих.

Саме до них вперше звернувся маршалок Сейму.

«Сьогодні ми прибули на місце злочину. 80 років тому тут було скоєно злочин. Від імені польської держави як маршалок Сейму я хочу голосно заявити: немає іншого пояснення того, що сталося тут 80 років тому», – сказав Влодзімєж Чажастий під час другої частини церемонії, яка мала офіційний характер.

Маршалок Сейму вшанував пам'ять жертв, перерахувавши прізвища родин, члени яких були убиті під час пацифікації.

«Я хочу з повною повагою згадати імена Нічипоруків, Білевських, Бондаруків, Голонко, Яким'юків, Савчуків, Петручуків та багатьох інших родин. Я хочу вклонитися від імені польської держави перед мешканцями Залішан, Зань, Коньцовізни, Шпаків, Пухалів-Старих та Вільки-Виганівської», – сказав він, наголосивши, що пам'ять про цих людей – це відповідальність держави.

«Це був злочин. Були вбиті люди, які не воювали проти Польщі, котрі були православними. Просто, на думку тих, хто їх убив, вони були іншими. Їх вбили за те, що вони були собою. Немає жодного пояснення, немає жодного виправдання. Цей злочин має ознаки геноциду», – зазначив маршалок Сейму. Політик заявив, що цьому злочину немає пояснення, і нагадав, що деякі середовища у Польщі намагалися приховати цю правду.

«Цей злочин підтверджує правду, яку протягом багатьох років мали приховувати певні середовища, – зауважив маршалок Сему і додав. – Вона не буде прихована, бо кожен злочин має бути названий, і жодна правда не буде стерта».

Під час пресконференції Влодзімєж Чажастий повідомив, що на наступній сесії Сейму буде розглянуто законопроєкт про компенсацію жертвам та їхнім сім'ям за злочини, скоєні на національному, релігійному чи расовому ґрунті у 1945-1946 роках. Це дасть можливість домогтися компенсації для родин убитих.

Нагадаємо, що слідчий відділ Інституту національної пам'яті, який проводив розслідування пацифікації сіл поблизу Більська-Підляського, вказує, що взимку 1946 року

загинуло 79 осіб, хоча за даними членів Громадського комітету сімей загиблих їх було втричі більше. В самих Залішанах було вбито 16 людей. Жертвами стали православні україномовні жителі Підляшшя (в офіційних джерелах їх часто зараховують до білоруської нацменшини). Серед вбитих були жінки й діти, а також 30 візників, послугами яких користувався підрозділ «Бурого» для пересування сусідніми місцевостями. Інститут національної пам'яті прийняв правову кваліфікацію злочину як геноциду.

Слідство ІПН було припинене у 2005 році. В повідомленні Інституту тоді написали: «Вбивства візників і пацифікацій сіл у січні-лютому 1946 року не можна ототожнювати з боротьбою за незалежність держави, оскільки це має ознаки геноциду». Проте 11 березня 2019 року ІПН у своєму комюніке заявив, що «Бурий» не діяв з наміром знищити православну громаду, однак його вина «…полягає в створенні ситуації, котру він не був у змозі контролювати та внаслідок якої, незалежно від його намірів, згинули особи, що не повинні були постраждати». Попередні висновки ІПН визнав хибними.

Самого капітана Ромуальда Райса «Бурого» було засуджено до смертної кари через розстріл у 1949 році, яку виконали через два місяці. У 1995 році Варшавський військовий окружний суд скасував смертні вироки проти нього та його заступника Казімєжа Хмельовського, після чого обох реабілітували. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

Шевченківський концерт у Кракові

Фонд святого Володимира з Кракова та Об'єднання українців у Польщі – Краків запрошують на музично-літературний концерт, присвячений 212-річчю від дня народження Тараса Шевченка. Подія відбудеться 8 березня о 12:00.

Концерт пройде за адресою: Aula Collegium Novum Ягеллонського університету (ul. Gołębia 24).

Зустріч навколо книги «Спогади українця з Польщі»

28 лютого у Лодзі відбудеться зустріч з Богданом Білецьким, автором книги «Спогади українця з Польщі» («Wspomnienia Ukraińca z Polski»).

Нагадуємо, що видання містить не лише моменти з біографії пана Богдана. У ній можна загалом дізнатися про історію родини Білецьких. Автор зображує на сторінках книжки теж культурне життя українців у Лодзі. Книгу минулого року видало видавництво «Тирса».

Під час авторської зустрічі виступить хор «Намисто».

Подія пройде у Воєводській державній бібліотеці імені маршала Юзефа Пілсудського в Лодзі, адреса: вул. Ґданська 100/102.

Початок зустрічі – 16:00.

У Старґарді триває збір допомоги для українських військових

Фото з фейсбук-сторінки гуртка ОУП у Старґарді

Діячі старґардського гуртка ОУП заохочують підтримати збір для українських бійців, котрі проходять навчання у Польщі. Ліки, продукти та засоби особистої гігієни можна приносити до греко-католицької церкви (вул. Młyńska 36) в кожну неділю від 10:00 до 11:20, а також у першу п'ятницю місяця до Української домівки (вул. Konopnickiej 16) від 17:00 до 19:00.

Бійцям потрібні: засоби особистої гігієни, як гелі для душу, шампуні, зубні пасти та щітки, засоби для гоління, рушники, креми для рук та ніг. Також просять приносити каву, чай, солодощі, ліки проти грипу та застуди, вітаміни, термічну й звичайну білизну, теплі шкарпетки.

Організатори зазначають, що збір можна підтримати донатами (дані для переказу подано нижче). За зібрані кошти буде придбано ліки та вітаміни більшими кількостями (за вигідними цінами).

«Кожен злотий має значення, підтримує боротьбу України. Спільно можемо більше!» – наголошено на фейсбук-сторінці старґардського Об'єднання.

Організаторами збору є Українська греко-католицька парафія у Старґарді, фонд «Братство», Старґардський комітет допомоги Україні та місцевий гурток Об'єднання українців у Польщі.

Parafia Greckokatolicka P.W. Św. Jozafata Męczennika
07 1940 1076 3014 2958 0000 0000
Tytuł/Призначення: «Pomoc dla Ukrainy».
Можна також за допомогою додатка «BLIK»:
+48603440467
Tytuł/Призначення: «Pomoc dla Ukrainy»

Концерт Львівського фортепіанного секстету в Перемишлі

Діячі ОУП з Перемишля запрошують на концерт Львівського фортепіанного секстету – польсько-українського музичного проєкту, метою якого є популяризація творчості сучасних українських та польських композиторів.

Захід пройде 22 лютого у театральному залі Народного дому в рамах вшанування пам'яті про четверту річницю від початку повномасштабної війни в Україні.

Учасниками проєкту є провідні музиканти Львова та піаністка з Варшави: Марта Семчишин і Вікторія Титаренко – скрипки, Любов Войтович – альт, Ольга Шутко – віолончель, Іван Лиховид – контрабас – та Наталія Ревакович – фортепіано (Польща).

Цей концерт ансамбль присвячує боротьбі українського народу проти російської агресії.

Час тривання концерту – 1 година 10 хвилин. Початок – 18:00.

«Theatre Gerdan» у Польщі

На своїй фейсбук-сторінці діячі ОУП з Ґіжицька запрошують на концерт «Theatre Gerdan». Під час свого виступу виконавці занурять глядачів у магічний світ прадавніх українських вірувань, пісень та обрядів у виставі «По-за ночі».

У рамах туру Європою театр відвідає теж такі міста Польщі, як Ґданськ (17 лютого), Ольштин (18 лютого), Ґіжицько (19 лютого), Люблін (20 лютого), Ополе (22 лютого), Вроцлав (23 лютого) та Краків (17 березня).

Слід додати, що «Theatre Gerdan» не лише відтворює автентичні пісні та обряди, а й підтримує українську армію, водночас п'ять учасників колективу зараз боронять Україну в лавах ЗСУ.

Усі деталі концертів у Польщі та інформацію про бронювання квитків можна знайти на фейсбук-сторінці театру (Theatre Gerdan).

Представниця громади опинилася серед кандидаток на польсько-українську премію «Портрети сестринства»

До 20 лютого триває онлайн-голосування за лауреатку польсько-української премії «Портрети сестринства»,

eprasa.pl f71ee64ff5

заснованої міжнародним виданням «Sestry». Цьогоріч на відзнаку претендують 13 жінок.

Як зазначають організатори плебісциту, цьогорічні номінантки «Портретів сестринства» – це жінки, які не планували бути сильними, але не змогли бути байдужими.

«Вони виходять з дому під обстріли, їздять на прифронтові території і в деокуповані села лікувати та підтримувати жінок і дітей, будують середовища, де інші можуть вижити та діяти. Вони тримають руку нужденних, коли держава не встигає; знаходять слова, коли мова зникла; повертають гідність там, де людину намагалися стерти. Саме завдяки їм війна має людське обличчя, а майбутнє не здається геть темним і пустим. Читайте їхні історії повільно. В них – і біль, і світло. І після них дуже важко не повірити, що сестринство – це не ідея, а дія», – читаємо у повідомленні.

Серед жінок, громадянок України, кандидатками на присудження премії є, зокрема, Андріана Сусак-Арехта – українська військовослужбовиця, учасниця російсько-української війни (з 2014 року), Наталія Лелюх – медикиня-волонтерка, а також парамедикині, які служать на фронті, – Юлія Сідорова («Куба») та Олександра Лисицька («Аляска») й інші.

Своєю чергою у переліку кандидаток на отримання премії серед польських громадянок є представниця української меншини з Польщі Ольга Соляр *(на фото)*. Етнологиня з Перемишля, перекладачка та співзасновниця фонду «Магія Карпат» їздить з допомогою українським військовим на передову ще з 2014 року.

Від початку повномасштабного вторгнення вона допомагає та підтримує 128-му окрему важку механізовану бригаду територіальної оборони «Дике поле», про що, зокрема, написала книгу «Дике поле. Воєнна історія». Крім допомоги бійцям, здійснює гуманітарні місії на сході України, документуючи життя українськомовного населення.

Цьогоріч журі обере українську та польську лауреаток премії. Третю переможницю – володарку призу читацьких симпатій – визначать шляхом онлайн-голосування, яке триватиме до 20 лютого.

Проголосувати може кожен охочий за посиланням, розміщеним на порталі sestry.eu (в матеріалі «Премія „Портрети сестринства-2026": у березні Sestry оголосять імена переможниць»).

Імена лауреаток стануть відомі 9 березня 2026 року.

Додамо, що у 2024 році лауреатками премії стали українки-ініціаторки акції «Свята без тата» та засновниці варшавського Фонду Uniters Галина Андрушків і Вікторія Батрин та польки Марта Маєвська й Аґнешка Дея.

Фото Павла Лози

Про «Сян» та ікони в Народному домі

14 лютого (16:00) у бібліотеці Народного дому в Перемишлі відбудеться бібліотечний урок із Ґражиною Бохенек, присвячений книжці «Сян – ріка, що єднає, ріка, що розділяє».

«Сян» – це розповідь про красиву й водночас складну історію прикордоння. Авторка запрошує читача в подорож уздовж Сяну, який був свідком доль поляків, русинів, українців, бойків, євреїв і греків. Це книжка про пам'ять, закарбовану в ландшафті, про місця, що зникли з мапи, і про те, як минуле й далі пронизує сучасність.

Ґражина Бохенек – докторка наук про мистецтво, випускниця факультету кінознавства Ягеллонського університету, багаторічна журналістка Польського радіо в Ряшеві, нині співпрацює з Радіо 357. Є авторкою книжки «Фредек, Ряшів, Голлівуд. Історії про Фреда Ціннеманна», а також авторкою подкасту «Rzeszowskie historie», президенткою товариства «Rajsze», членкинею Форуму діалогу.

А вже кількома днями пізніше, 20 лютого (17:00), у приміщенні бібліотеки Народного дому пройдуть майстер-класи з читання ікон.

Під час зустрічі учасники ознайомляться з походженням та історією іконопису. Матимуть змогу дізнатися більше про мову й символи, присутні на іконах, а також спільно навчаться окремих елементів мови іконопису.

Майстер-класи проведе отець доктор Марек Войнаровський, директор Архідієцезіального музею в Перемишлі.

Події реалізуються в межах проєкту «Місто, ріка, дім – Простори літератури в Перемишлі». Проєкт співфінансовано коштами Міністерства культури та національної спадщини з Фонду промоції культури – державного цільового фонду.

Виставка «Між (не)уявним і реальним» у Ґданську

До 15 лютого в Центрі сучасного мистецтва «Лазня» в Ґданську можна подивитися виставку української мисткині Ганни Шумської «Між (не)уявним і реальним». Виставка є результатом кількарічного дослідження щодо висвітлення досвіду війни в Україні та інших сучасних конфліктів, присутніх у колективній свідомості переважно через медійні наративи. Вона також є частиною докторської дисертації художниці, яку вона захистила в Академії образотворчих мистецтв у Ґданську.

«Свідомо оперуючи межею між документом і вигадкою, Шумська зіставляє медійні образи з особистими мікроісторіями, а постінтернет-естетику – з традицією історії мистецтва. Побудований таким чином інтермедійний наратив не дає простих відповідей, але запускає процес свідомого погляду на сучасну історію», – читаємо у запрошенні на виставку.

Ганна Шумська – візуальна художниця, асистентка на факультеті живопису Академії мистецтв у Ґданську. Працює в таких галузях, як мультимедіа, інсталяція, колаж, живопис, малюнок. Використовує методи та художні стратегії для деконструкції певних стереотипів і міфів із феміністичної перспективи. Минулого року стала лауреаткою Премії Ґданська для молодих творців у сфері культури.

Центр сучасного мистецтва «Лазня» в Ґданську (CSW ŁAŹNIA) розташований в Нижньому місті, вул. Яскулча 1.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl f71ee64ff5

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО
Фото з сайту president.gov.ua

Дональд Туск з візитом у Києві

5 лютого прем'єр-міністр Польщі Дональд Туск відвідав Україну з офіційним візитом, в Києві він зустрівся з президентом Володимиром Зеленським. Лідери країн говорили про енергетичну безпеку, військову допомогу, економіку та відбудову, а також дипломатичну роботу щодо закінчення війни.

Цей візит став третім для польського лідера від початку повномасштабного вторгнення рф в Україну. Туск приїхав на запрошення українського президента, як сам він зазначив, «сьогодні, коли світ зайнятий стількома різними проблемами, а деякі люди, здається, забули про те, що між Україною та росією триває запекла війна, було би добре показати, що Польща, найближчий союзник і сусід України, стоїть пліч-о-пліч із нею в ці важкі часи».

Зі свого боку Зеленський висловив слова вдячності, зокрема «за підтримку для України й зараз, у час нашого захисту від російського вторгнення, і за всі роки після відновлення незалежності України». І додав: «Польща була і, я дуже розраховую, завжди буде надійним другом для України, а отже, для всього нашого регіону та всієї вільної Європи».

Володимир Зеленський подякував Дональду Туску, його команді та всьому польському суспільству за допомогу Україні енергетичним обладнанням, передусім генераторами. Через російські удари по об'єктах енергетики українці потерпають в умовах сильних морозів від відсутності електрики, води та опалення. Український президент поінформував польського прем'єра про ситуацію в енергетиці та її відновленні. Лідери обговорили енергетичну співпрацю та речі, які можуть посилити Україну та Польщу. Зокрема, ішлося про реалізацію проєктів щодо розбудови енергетичної мережі в обох країнах. «Якщо говорити про постачання газу у Європу, та зокрема Україну, Польща вже працює щодо цього з нами, ми будемо збільшувати цей напрямок, збільшувати обсяги постачання скрапленого газу», – зазначив Володимир Зеленський.

Суттєва частина обговорення була присвячена спільним програмам захисту. Лідери говорили про подальшу участь Польщі в програмі PURL, повноцінну участь України в програмі SAFE та спільне виробництво. Зеленський і Туск підписали лист про наміри щодо спільного виробництва оборонних матеріалів у Польщі та Україні. Завдяки цим домовленостям буде забезпечений розвиток цифрової інфраструктури, робототехніки та безпілотних систем.

«Готуємося разом виробляти дрони, разом із Польщею робити копродакшн – і все це буде, – виробляти дрони та іншу зброю. Саме наша держава має актуальну експертизу, напевно, зараз найбільшу, через те, що ми проходимо через війну, – найбільшу експертизу щодо того, яка зброя реально працює в сучасній війні та що може допомогти. Саме таку зброю маємо разом виробляти для захисту своїх держав та Європи», – наголосив президент.

«Будемо також співпрацювати над подальшим постачанням до України озброєння та допомоги у війні з росією. 47-й пакет уже готовий. 48-й зараз формуємо. Ми також обговорили, як підтримати Україну в плані протиповітряної оборони. Зразу після повернення до Польщі я буду вкотре розмовляти з моїми генералами, з міністром оборони про те, яким чином якнайшвидше та найбільш ефективно підтримати Україну в боротьбі з повітряною агресією росії», – зазначив Дональд Туск.

Лідери говорили і про дипломатичну роботу щодо закінчення війни. Президент поінформував про роботу переговорної команди України в Абу-Дабі у тристоронньому форматі. Також, за словами Зеленського, Україна розраховує на подальшу підтримку з боку Польщі всіх заходів тиску Євросоюзу на росію: рішень для блокування російських нафтових танкерів та сильного 20-го пакета санкцій. «Також вдячні за принципову позицію Польщі по російських активах – російські активи мають працювати на захист від росії, на відновлення після росії. І всі рішення, які для цього потрібні, мають працювати. Вже є рішення про 90 мільярдів євро підтримки для України на два роки. Маємо досягти результату й щодо всього обсягу російських коштів», – зазначив Зеленський.

Крім цього, сторони обговорили активну участь Польщі та польських компаній у відновленні України й підготовку до міжнародної Конференції з питань відновлення, яка цьогоріч відбудеться саме в Польщі – у Ґданську. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Енергетика України під ударом

У січні та лютому 2026 року на тлі сильних морозів росія значно інтенсифікувала атаки на енергосистему України, здійснивши понад 217 обстрілів об'єктів інфраструктури лише за перший місяць року.

Через масовані руйнування і дефіцит потужності в більшості регіонів України тривають аварійні відключення. У Києві на початку лютого світло подавали лише на 1,5-2 години на добу. Україна змушена була запитувати аварійний імпорт електроенергії з Польщі.

Експерти зазначають, що рф змінила логіку ударів, намагаючись повністю відрізати великі міста (зокрема Київ) від об'єднаної енергосистеми та уразити вузли, що забезпечують видачу потужності з АЕС.

3 лютого відбулася одна з наймасштабніших атак року, було застосовано близько 450 дронів та 71 ракету. Під ударом опинилися теплоелектростанції ДТЕК, що спричинило серйозні пошкодження обладнання. Одна з ТЕЦ Києва була майже повністю зруйнована, в столиці без опалення залишилися понад 1100 багатоповерхівок, а в Харкові одна з ТЕС була пошкоджена настільки, що не підлягала швидкому відновленню.

Дарницька ТЕЦ в Києві 3 лютого отримала критичні ушкодження, і на відновлення її систем та обладнання знадобиться не менше двох місяців, якщо не буде наступних нищівних ударів ворога, – заявив міський голова Віталій Кличко.

«Ця ТЕЦ забезпечувала теплопостачання, зокрема, у частину будинків у Дарницькому та Дніпровському районах – у понад 1100 багатоповерхівок. У цих будинках уранці 3 лютого злили воду в системах опалення, щоб уникнути розмерзання», – зазначив мер.

Ці багатоповерхівки до відновлення теплоенергоцентралі залишатимуться без теплопостачання.

Дарницька ТЕЦ в Києві. Фото з фейсбук-сторінки Віталія Кличка

7 лютого був масований комбінований удар із використанням понад 400 БПЛА та близько 40 ракет (зокрема «Калібрів» та гіперзвукової ракети «Циркон»). Цілями стали високовольтні підстанції, повітряні лінії та машинні зали Бурштинської та Добротвірської ТЕС. Постраждали Рівне, Вінниця, Запоріжжя, Київщина, Львівщина та Івано-Франківщина. Через пошкодження ліній передач персонал атомних станцій був змушений розвантажити енергоблоки АЕС, що створило критичний дефіцит у мережі.

«У ніч з 6 на 7 лютого росіяни атакували енергосистему. Пошкоджені дві теплоелектростанції ДТЕК і ключові високовольтні підстанції. Через пошкодження високовольтних підстанцій були вимушено розвантажені АЕС. Україна втратила значну частину доступної електроенергії. Система працює з максимальними обмеженнями. Звичні графіки не діють. Найскладніше – у Києві. Через тривалі удари по інфраструктурі світло зараз є півтори-дві години на добу. Попереду складні дні», – зазначають в енергетичній компанії ДТЕК.

В ДТЕК повідомляють, що загалом з початку повномасштабного вторгнення їхні ТЕС були атаковані ворогом понад 220 разів.

Також свій коментар дає Міністерство енергетики: «Ситуація з електропостачанням залишається надзвичайно складною. Втрата потужності внаслідок нічної атаки створила додатковий значний дефіцит електроенергії, який вкрай важко перекрити, тому найближчі дні будуть важкими. Наразі мешканці столиці отримують електроенергію лише на короткий проміжок часу – на півтори-дві години. Енергетики роблять усе можливе для балансування системи, а місто розгортає додаткові опорні пункти незламності в кожному районі, щоб забезпечити людям підтримку».

Міністр енергетики, віцепрем'єр Денис Шмигаль за підсумками засідання Штабу щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації в енергетиці заявив, що в Києві 8 лютого очікується запуск додаткових 9 МВт потужності електроенергії, також цього дня фіксується найбільший добовий обсяг імпорту електрики.

У січні 2026 року Україна досягла рекордних обсягів імпорту електроенергії за місяць – понад 894 тисяч МВт-год. Це найбільший показник імпорту за період повномасштабної війни. Згідно з аналітикою, у порівнянні з груднем 2025 року, імпорт електроенергії зріс на 40%.

Найбільше електроенергії Україна протягом останніх двох років імпортувала з Угорщини, Словаччини, Румунії та Польщі, частка імпорту надходила і з Молдови.

Також у січні було досягнуто рекордного значення імпорту за добу – 41,9 тисяч МВт-год.

Залучення електроенергії з Європейського Союзу допомогло втримати українську енергосистему на тлі російських атак і сильних морозів, зменшити дефіцит і скоротити обсяги вимушених відключень.

Експорт електроенергії у січні 2026 року був відсутній, і загалом він повністю відсутній з 11 листопада 2025 року. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

ІНТЕРВ'Ю

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

«За будь-яких обставин залишатися людьми надії»

Отець Тарас Михальчук – військовий капелан, настоятель львівського Гарнізонного храму та голова Центру військового капеланства Української греко-католицької церкви – розповідає про війну, віру, підтримку та силу бути поряд у найважчі моменти.

– Отче, ви відвідали Ольштин, щоб подякувати волонтерам, які співпрацюють із вами. Чому для вас було важливо приїхати сюди особисто?

– Перш за все скажу, що мені надзвичайно приємно знати таких волонтерів, які є тут. Але я приїхав подякувати не лише від себе особисто, хоча це теж, безумовно, важливо, бо я щиро вдячний за всю підтримку й допомогу Україні. Я хотів подякувати від імені людей, яких ці волонтери підтримують, від тих, хто сьогодні в нужді, у великій потребі. Не секрет, що в Україні зараз дуже нелегкі часи, зокрема часто немає світла, у багатьох місцевостях – опалення. І допомога, яка сьогодні йде від міста Ольштин, цієї парафії, волонтерів, є насправді надзвичайно важливою. Йдеться не лише про матеріальні речі, а й психологічну та моральну підтримку. Ми розуміємо, що ми не одні, що є люди, які думають про нас, моляться і всіляко підтримують. Тому справді – дуже дякую. Я хотів це сказати ще й тому, що ми не знаємо, скільки ще триватиме війна. Але ця підтримка буде потрібна до її останньої хвилини.

– Ми не знаємо, доки триватиме цей жах. Люди втомлюються, волонтери теж часом виснажуються. Що б ви сказали їм?

– Я скажу наступне: ми повинні за будь-яких обставин залишатися людьми надії. Коли надія перемагає страх, вона народжує сміливість. Люди, які надіються, вірять і люблять, – а це ми, християни, – насправді є тими, кого ніхто й ніколи не здолає. Тому я хочу побажати всім нам завжди залишатися людьми надії. Саме вона допоможе нам перемогти всі труднощі, усю зневіру й втому.

Коли мені особисто важко, я згадую маленьких діточок в Україні, які, попри все, в тих страшних обставинах уміють посміхатися і залишатися дітьми. Іноді просто видно в їхніх очах, що вони щасливі. Заради них, заради майбутнього, заради самого життя ми, дорослі, повинні робити все можливе, щоб наближати перемогу і підтримувати тих, хто сьогодні в потребі.

– Усі, хто переживає за Україну, уважно стежать за подіями у світі – за розмовами про мир, спробами його досягнення. Як сьогодні на це дивиться українське суспільство?

– Ми сьогодні, у XXI столітті, знову стикаємося з одвічною дилемою боротьби добра зі злом. В Україні ми чітко розуміємо: у нас немає кількох шляхів, немає альтернативи. Є лише один вибір – вистояти й перемогти. Бо це боротьба зі злом, із сусідом, який у певний момент підступно почав окуповувати нашу країну. Насправді в нас немає іншого варіанту, як стояти до кінця. І ми це будемо робити. Нас надихають наші воїни, їхня велика жертва, адже щодня вони віддають своє життя заради нас. Тому іншого шляху немає – тільки стояти й іти вперед.

– Ви маєте постійний контакт із воїнами. У якому вони зараз стані? Це більше надія, втома, злість? Які почуття ви бачите?

– У спілкуванні з нашими воїнами ми, безумовно, бачимо втому. Це природно після стількох років війни. Було б неприродно не втомитися. Але водночас у їхніх словах і думках видно, що вони пройшли дуже довгий шлях, втратили багатьох друзів і не мають дороги назад. Вони не готові відступати, не готові здаватися. Вони готові боротися до останніх хвилин свого життя. І це насправді мотивує й нас не зрадити їх у той момент, коли захочеться сказати: «Я втомився». Їм можна втомитися. Нам – ні. Бо ми принаймні можемо спокійно заснути вночі й прокинутися вранці. Так, по всій Україні чути ракети й безпілотники, але ми все ж маємо певну зону комфорту. А вони – ті, хто заради нас узимку обморожують кінцівки й гинуть. Вони кажуть, що відступати не збираються. Це для нас велика мотивація йти вперед.

– Чи є якась історія або розмова з воїнами, яка особливо вразила і залишається з вами до сьогодні?

– Таких історій багато. Але мене дуже вражає те, наскільки наші воїни почали вірити в Бога. Вони багато моляться. Одного разу я приїхав у Донецьку область: ми передавали автомобіль нашим захисникам. З міркувань безпеки вони виїхали нам назустріч і мали змогу трохи перепочити. З нами був ще один чоловік – офіцер Збройних сил України, якого я раніше не знав. Після короткої зустрічі він попросив мене відійти вбік і сказав: «Я вас дуже прошу, послухайте мене і зробіть те, що я скажу». Я подумав, що він хоче посповідатися або поговорити на духовну тему. А він розповів, що колись наш Гарнізонний храм у Львові допоміг у лікуванні його доньки, яка була дуже хвора. І сказав: «Я хочу зробити пожертву на ваш храм». Я почав відмовлятися, але він наполягав. Говорив: «Якщо не приймете пожертву, значить не дотримали слова». Це було до сліз. Я його не знав, ми допомогли колись дистанційно, ще до повномасштабної війни. Ось такі речі відбуваються там, на Сході.

– Ви служите в храмі, де прощаються з героями. Це колосальне емоційне навантаження. Де ви знаходите силу далі робити це?

– Кожен похорон – це окрема історія. Не лише історія воїна, який загинув, а й історія його родини: дітей, дружини, →

eprasa.pl f71ee64ff5

ГРОМАДА

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Гості з України подякували ольштинським волонтерам

Катедральний храм в Ольштині відвідали почесні гості з України. Візит очолив отець Тарас Михальчук – голова Центру військового капеланства Львівської архієпархії. Гості прибули, щоб подякувати парафії і волонтерам за гуманітарну допомогу та підтримку України під час війни.

Отець Тарас Михальчук вручив заохочувальні відзнаки «Королівська лілія» від командира 155-ї окремої механізованої бригади імені Анни Київської Збройних сил України. Їх отримали владика Аркадій Трохановський, протоієрей Іван Галушка, голова Ольштинського банку харчів Марек Боровський, а також волонтер Стефан Мельник. Усі нагороджені наголосили, що сприймають ці відзнаки не як особисту заслугу, а визнання праці широкого кола людей доброї волі.

Марек Боровський підкреслив, що допомога Україні має бути ефективною та відповідати реальним потребам на місцях, тому Банк харчів зосереджується на менших, цільових поїздках і речовій допомозі. Він звернув увагу, що така форма підтримки є найбільш прозорою та відповідає профілю організації, зазначивши: «Ми не оперуємо грошима, ми оперуємо передусім харчами». Водночас Марек Боровський сказав, що, попри ослаблення суспільної активності, Банк реагуватиме на потреби України доти, доки триватиме війна.

Гостей з України Ольштином провів Стефан Мельник, який на своєму рахунку має майже сорок гуманітарних конвоїв до України. За його словами, велике значення має безпосередня та перевірена співпраця з людьми, які добре знають реальні потреби на фронті. Він звернув увагу на особливу роль військового капелана Тараса Михальчука, котрий регулярно їздить на фронт, добре знає потреби та проблеми бійців і медиків, передаючи цю інформацію волонтерам.

У зустрічі також брав участь Марцін Надольський. Він як волонтер і поляк – а не українець – наголошував, що його залученість випливає виключно з потреби допомагати людям, котрі постраждали від війни, незалежно від національності. Чоловік згадував, що поштовх до дій з'явився на самому початку повномасштабного вторгнення, коли разом з іншими волонтерами він їздив на кордон, допомагаючи жінкам з дітьми та перевозячи гуманітарну допомогу. Марцін Надольський також звернув увагу на розрив між «хейтом» в інтернеті та реальною суспільною солідарністю, підкреслюючи масштаб щирої підтримки. «Людям, які перебувають у скруті, потрібно допомагати, і не має значення, чи це поляки, українці чи будь-хто інший», – вважає волонтер. Його слова – це приклад переконання, що, попри дезінформацію та негативні коментарі, в реальному житті й надалі переважає готовність допомагати та віра в перемогу добра.

У цьому напевно не сумнівається черговий учасник зустрічі – Андрій Фаранчук, волонтер, заступник голови Ольштинського відділу Об'єднання українців у Польщі. На його думку, ключовою є природність та щирість волонтерської допомоги, яка виникає як внутрішня потреба діяти. Він зауважив, що в Ольштині немає поділу між поляками та українцями, є лише спільна ідея – «допомагати Україні». Андрій Фаранчук зазначив, що кількість волонтерських ініціатив у місті велика та різноманітна – від Ольштинського гуманітарного конвою до невеликих груп, зокрема групи прокурорів, яка допомагає шпиталям в Україні. Він наголосив на скромності та щирості цих дій і висловив ідею організувати зустріч усіх волонтерів, щоб краще координувати допомогу та підкреслити спільність зусиль.

Свою вдячність висловив і Володимир Мороз, гість з України, говорячи про постійну та регулярну допомогу волонтерів для військових, переселенців та дітей-сиріт. «Це наш обов'язок приїхати з вдячністю, подяками й нагородами», – зауважив він. Український гість наголосив також на важливості швидких та рішучих дій у допомозі й захисті, порівнюючи затягування допомоги із пожежею, яку треба гасити відразу. Він попередив і про можливі наслідки для Європи, якщо допомогу відкладатимуть. ●

матерів. Усі вони різні, але кожна – надзвичайно складна. Для мене як християнина і військового капелана жертва наших воїнів – це вияв величезної любові, яку неможливо пояснити словами, але яка є даром від Бога. Недаремно у Святому Письмі сказано, що немає більшої любові, ніж коли хтось віддає своє життя за друзів. Наші воїни – це праведники нашого часу, свідки цієї великої любові. Заради них ми повинні вистояти й не зневіритися.

– Ми всі мріємо про справедливий мир. Коли він настане, яку місію ви бачите для себе і для військових капеланів?

– Саме життя і наш досвід уже підказали нам цю місію. У нас багато родин, дітей, які потребують опіки. Є ветерани, воїни з важкими пораненнями – і ми будемо поруч із ними. Але передусім ми залишимося капеланами поряд із нашими захисниками, дбатимемо про спасіння їхніх душ, як робили це завжди. Мені сьогодні дуже приємно на 20-му році капеланського служіння бачити плоди: ті, кого я зустрів двадцять років тому, сьогодні – віруючі, мужні люди, командири підрозділів, герої України. Бути поруч – це головне гасло капеланів. І, мабуть, найцінніше, що ми можемо зробити, – просто бути поруч, навіть тоді, коли немає слів. Наші воїни кажуть: «Воля або смерть». Тож у нас немає іншого варіанту, ми повинні вистояти й перемогти. Бо Господь з нами. З нами Бог. Пам'ятайте, народи. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

ГРОМАДА

Григорій СПОДАРИК
Фото з архіву о. Дмитра Гарасима

«Нехай я рік проживу чи пів року, але на своєму»

Вкінці грудня минулого року в Ольштинсько-Ґданській єпархії Української греко-католицької церкви завершилася загальноєпархіальна збірка коштів на допомогу Дарії Янків з Асун та її синам. Отримані пожертви дадуть змогу продовжити проведення найнеобхідніших робіт – передусім ремонту даху – після трагічної пожежі. Однак це не означає, що потреб більше немає. Родині й надалі необхідна підтримка, аби повернутися до свого дому.

Дарія Янків

Пожежа сталася 1 червня 2025 року. Вогонь дуже швидко охопив горище будинку пані Дарії, а вода, використана під час його гасіння, знищила внутрішні приміщення. Було пошкоджено підлоги, інсталяції, піч, бойлер, двері та більшість обладнання. Після пожежі будинок накрили плівкою, щоб захистити від дощу, але всередині все залишалося залите й деформоване. Родина втратила дах над головою і була змушена негайно виїхати. Нині члени сім'ї мешкають в орендованих квартирах в сусідніх Молтайнах.

Дарія Янків досі згадує той день короткими, уривчастими образами. Вона була вдома, готувалася йти до церкви, коли раптом почула крик сина: «Втікай з хати!» Деякий час не розуміла, що відбувається, стояла на кухні, ніби заціпеніла. Лише коли вийшла надвір, побачила вогонь і дим. «Я сіла – а там уже дим. Уже слова не сказала. Так мене затиснуло», – згадує пані Дарія. Після того як пожежу загасили, вона стояла мовчки, а люди виносили з дому те, що ще можна було винести. Меблі, дивани – все було мокре, знищене. У хаті не залишилося нічого.

Першу допомогу надали сусіди, місцева громада та ґмінне управління в Барцянах. Згодом з ініціативи пароха Асун отця Дмитра Гарасима справою зайнялася Ольштинсько-Ґданська єпархія. Зібравши інформацію про масштаби руйнувань, було ухвалено рішення організувати збір коштів у всій єпархії. Як підкреслив єпископ Аркадій Трохановський: «Після такого загального схвалення я вирішив, що в грудні відбудеться загальноєпархіальна збірка в наших парафіях». Отримані кошти були передані через єпархіальний Caritas і дадуть змогу продовжити ремонт даху та підготувати будинок до подальших робіт.

Для пані Дарії повернення до дому в Асунах – це не питання зручності, а гідності й відчуття, що вона «у себе». Життя в орендованому помешканні дається їй важко, особливо через сходи, які для літньої людини є серйозною перешкодою. Вона говорить просто: «Я туди хочу, до свого. Нехай я рік проживу чи пів року, але на своєму».

Доля Дарії Янків вписується в історію багатьох українців, переселених у межах акції «Вісла». Вона походить з Аксманич і приїхала на Мазури без батька – його вивезли на роботи до Німеччини. Під час короткої відпустки він прощався з дітьми, гладив їх по голові й казав, щоб не плакали, бо повернеться. Не повернувся. Потім, коли знову вийшов на зв'язок і хотів приїхати, мати сказала, щоб лишався там, де пройшли його молоді літа. Так вона залишилася сама з дітьми й господарством.

Дитинство пані Дарії – це важка фізична праця в ПГР (Państwowe gospodarstwo rolne) часто вже з третьої години ранку й постійна боротьба за виживання. Родині дали десять гектарів землі, але без грошей, тому мати засіяла поле цукровими буряками, щоб мати бодай якийсь заробіток. Коли в Асунах з'явилося військо, один зі старших офіцерів дізнався, що поруч живе вдова з дітьми, і запропонував їй готувати обіди для солдатів з умовою, що їжі вистачатиме й для дітей. Так родина знову виживала завдяки праці та взаємній людській підтримці.

Уже в дорослому віці Дарія Янків тісно пов'язала себе з церковною громадою. Вона понад 24 роки опікується церквою в Асунах. Прибирала, прала вишиті обруси, носила воду і щонеділі готувала храм до богослужінь. Коли під час пандемії виникла потреба зібрати кошти на утримання церкви, пані Дарія сама ходила по селу й околицях, просячи людей про пожертви, адже треба було платити хоча б за світло. І як вона згадує, люди давали, хто скільки міг. Ніхто не відмовив. Для неї було природно: якщо церква є центром життя громади, то про неї треба дбати разом.

Хоча парафіяльна збірка на ремонт дому Дарії Янків формально завершилася, попереду ще багато витрат. Потрібно здійснити подальші роботи всередині будинку: відновлення підлоги, цементування, ремонт інсталяцій, опалення та базового обладнання. Усі заощадження родини вже використані, а рахунки за роботу й матеріали залишаються високими.

Ті, хто хотів би підтримати Дарію Янків та її синів, надалі можуть зробити це через Caritas Ольштинсько-Ґданської єпархії. Для пані Дарії ця допомога – не лише гроші на ремонт, а знак того, що багаторічна праця для людей і церкви не була марною та що вона ще зможе повернутися до свого дому.

Caritas Ольштинсько-Ґданської єпархії
Номер рахунку: 94 1240 5615 1111 0011 0447 4054
з приміткою: допомога для родини з Асун

(на сайті szczytnycel.pl під назвою «Pożar domu w Asunach» триває збірка коштів, ініційована близькими пані Дарії).

eprasa.pl f71ee64ff5

Григорій СПОДАРИК
Фото з сайту cerkiew.eu

В Ольштині завершився курс іконописання

У парафії Покрови Пресвятої Богородиці в Ольштині відбувся тижневий курс іконописання, який 1 лютого завершився освяченням ікон, проведеним владикою Аркадієм Трохановським. Для одних учасників це була перша спроба, для інших – чергова можливість створити власну ікону.

Цьогоріч усі працювали над образом святого Миколая Чудотворця. Загалом постало 13 робіт, у створенні яких учасників підтримувала сестра Вікторія Карпів СНДМ. Уперше курс проходив без його ініціатора Івана Курія, з яким ольштинська спільнота попрощалася 31 січня після його несподіваної смерті.

Курс розпочався спільною молитвою з владикою Аркадієм Трохановським, котрий благословив учасників і подякував сестрі за готовність провадити заняття. «Це відкривання для себе Божої присутності, це нагода, щоб поглибити своє знання про ікону. Не молимося до дошки, а за посередництвом святих, що зображені на іконах, відкриваємо для себе духовний світ», – говорив владика. Він також підкреслив, що писання ікони потребує особистого залучення, молитви, посту, терплячості та внутрішнього спокою.

Протягом тижня учасники працювали до пізнього вечора в тиші й зосередженні, використовуючи традиційну техніку яєчної темпери з природних і мінеральних пігментів.

Попри єдиний для всіх зразок, постали різні образи святого Миколая – кожен зі своїм характером і настроєм. «Я думаю, що багато залежить від настанови людини, характеру, бажання. Кожен має відмінне бачення, інші улюблені кольори», – пояснює сестра Вікторія.

Учасники зізнавалися, що іконопис виявився значно складнішим, ніж вони очікували. Тут фарби накладають не так, як у звичайному малярстві. Техніка вимагала терпіння, точності й внутрішньої дисципліни, адже кожна лінія, крапка чи золочений ореол мали значення. Для багатьох цей курс став не лише мистецьким навчанням, а й духовною дорогою – своєрідною реколекцією, наповненою молитвою, тишею та внутрішнім зростанням. Багато хто завершував його з відчуттям спокою, вдячності й бажанням продовжувати шлях іконопису далі. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

Анна ВІННИЦЬКА
Фото авторки статті

«Воєнна ластівка»

– Коли спалахнула війна, я була приголомшена. Перелякана тим, що сильніший та більший нападає на слабшого. Тоді усвідомила, що ми також можемо бути в такій ситуації. Що я також можу бути українською матір'ю, яка, втікаючи від війни, бере із собою дітей, бо не має куди повернутися, не має вже власного дому. А навколо падають бомби, розривають людей і руйнують все... Оскільки я належу до Асоціації польських письменників у Познані, моя товаришка поетеса Тереза Томшя запропонувала: «Ми – поети. Пишімо вірші про Україну». Й двадцять поетів почало писати вірші, – розповідає поетка Рената Тереза Корек з Тшеб'ятова.

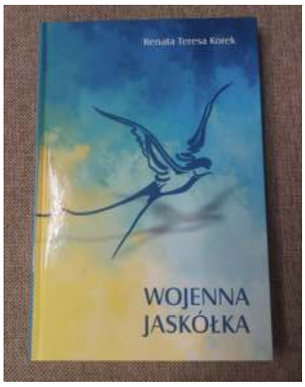

Перші поезії були видані на сайті паризького «Recogito» (recogito.eu). Це інтернет-журнал паллотинів (або Товариство католицького апостольства – римо-католицький монаший орден, заснований святим Вікентієм Паллотті в Римі – прим. ред.), який продовжує традиції Центру діалогу в Парижі, створеного в 1973 році ксьондзом Юзефом Садзіком. Видання з'явилося, коли було припинено випуск паперового щомісячного журналу «Nasza Rodzina» (1944-1999), і присвячене темі діалогу віри з культурою. Тут публікують статті польською та французькою мовами.

Коли відбулося повномасштабне вторгнення росії на територію української держави, двадцять польських поетів написали сто віршів про війну в Україні, й Тереза Томшя вирішила їх видати. А Тереза Рената Корек запропонувала, щоб видання було двома мовами, польською і українською. За сприяння Лариси Лугової – заступниці директорки Львівської обласної бібліотеки для дітей, з якою Рената Корек заприятелювала близько двадцяти років тому під час бібліотечної конференції у Варшаві, перекладом віршів зайнялись перекладачка Олена Степанюк, яка зараз живе у Франції, й Тамара Кирпита з України. Так світ побачив двомовний альманах «Час зрозуміти цей світ – час заспокоїти біль» (Czas pojąć ten świat – czas ukoić ból). Це, як каже Тереза Корек, був перший міцний та видимий знак солідарності з Україною.

Після виходу альманаху Тереза Корек не припинила писати вірші про війну, оскільки біль та незгода з тим, що відбувається в Україні, не дозволяє жити щоденним безтурботним життям. Тому світ побачило чергове видання з понад сорока віршами поетеси, даючи свідчення болю і незламності українців та варварства росіян, як і свідчення надії на омріяний мир, яке несе ластівка.

«Воєнна ластівка»

Ластівка, що я побачила за вікном,
з'явилася не випадково,
проводила її позирком над дахом та іржавим небом
тієї години.
Гарчали черевоногі літаки, загубленій пташці нема ходи
до гніздечка.

Залишилась зі мною, напувала її, вдавала, що сплю,
коли вона
тужила за своїми. Вона вдивлялась перед собою
і билась у скло,
розбила, зі змертвілим крилом торсала голівкою,
тріпотіла в руці.

Її неспокійні сни, балансування на межі польоту,
не давали мені заснути,
прислухалась до ластівчиного голосу.
У ньому був крик і безпорадність,
з глибини душі.

Здалеку прилетіла вона, з країни війни, краю безнадії,
в руїнах,
зникла галявина в квіті, дерево край балкону,
тиха злива і лати
на мотузці. Там немає прощення, жалю і віри.
Чорний пил став володарем,
сліпить і обпікає. Там ще залишилися люди і пуцьвірінки,
сама осліпла від жаху й втекла.
Прагне повернутися, та чи зів'є вона нове гніздечко?

«Воєнна ластівка» Ренати Терези Корек – проникліва розповідь про війну, біженство, страх, солідарність і надію, у якій воєнні події перетворюються у людські історії. Це розповідь про жінок і дітей, про воїнів, про Бучу, Маріуполь, Бахмут, Донецьк – у віршах згадані конкретні ситуації на фронті й у тилу.

У вступному слові Марія Людкевич, письменниця, лауреатка літературних премій та членкиня Національної спілки письменників, пише: «Жоден поет не може стояти осторонь тих подій, які відбуваються нині в Україні, коли війна заполонила весь простір і стається найстрашніше, бо „Бліда змія смерті виповзає з-поміж руїн" і руйнує усе на своєму шляху. Поезія Ренати Терези Корек вражає правдивістю, емоційністю і глибиною почуттів, які передано у кожному вірші. Вони прочитуються болісно, з хвилюванням, із сльозою, бо написані гарячим співчутливим жіночим серцем, яке вміє бачити і відчувати страждання людей і передавати їхні трагедії через художнє слово».

Видавцем книжки стала Поморська бібліотека ім. Станіслава Сташиця в Щеціні. У Львові авторська зустріч за участю Ренати Терези Корек та промоція збірки «Воєнна ластівка» заплановані на березень.

Рената Тереза Корек – поетка, педагогиня, громадська діячка, художниця, фотографиня, менеджерка культури, дослідниця регіональної історії та традиції, авторка статей, наукових досліджень, дитячих книжок і поетичних збірок, директорка Тшеб'ятівського осередку культури. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

КУЛЬТУРА

Орест ЛОПАТА
Фото з архіву героїні статті

Свої серед своїх: у Лодзі понад рік працює українська бібліотека

Українська бібліотека в Лодзі – не просто полички з книжками. Це живий осередок української культури за кордоном, частинка дому, яку наші люди зберігають і плекають. У цій бібліотеці вже понад 1000 українських книг, вона має активних читачів, там проводять зустрічі, обговорення літератури, читацькі клуби, співають українські пісні. Тут українці можуть зустрітися, поспілкуватися, відчути підтримку та зв'язок із рідною культурою. Координаторкою та волонтеркою бібліотеки є Ганна Бондаренко з міста Миколаїв, що з початком повномасштабної війни разом із донькою переїхала до Лодзі. Більш детально про діяльність спільноти – у розмові з нею для «Нашого слова».

Бібліотека як простір зустрічей

– За останні дні ми організували три чудові зустрічі для українців: день відкритих дверей, майстер-клас із плетіння сердечок та в неділю – жіночу зустріч із сексологинею. Усі заходи були безплатними, і я щиро радію, що багато людей змогло долучитися.

Зі мною працює дві помічниці-волонтерки. 30 вересня 2024 року завдяки підтримці фонду «Reading Studios» відбулося офіційне відкриття бібліотеки. У колекції маємо майже 1000 примірників. Бібліотека стала осередком поціновувачів української мови та літератури, а також яскравим прикладом єдності й сили української громади за кордоном.

Бути на одній хвилі

– Від 6 вересня минулого року було організовано та проведено 15 заходів, серед яких – день відкритих дверей, зустріч із психологом, майстер-клас зі створення різдвяного віночка з макраме та інші події. Наступне, що плануємо зробити, – це організувати дівчат, щоб плести маскувальні сітки (кікімори) для наших захисників.

Моя задача – завдяки цим заходам зробити так, щоб люди, які зараз перебувають за кордоном, розуміли, що вони не самотні, вони на одній хвилі з нашою спільнотою та можуть обговорювати тут актуальні проблеми.

Домашня атмосфера

– Я зрозуміла, що українці, які проживають у Лодзі, коли будуть приходити до української бібліотеки, захочуть не лише взяти українську книжку. Їм цікаво зустрітися, поспілкуватися, випити чаю, відчути домашню атмосферу – просто побути своїм серед своїх. Бути як свій у себе дома.

У мене в бібліотеці – 75 читачів з України. Маємо здебільшого українську сучасну літературу, також класику – Тарас Шевченко, Леся Українка, книжки для дітей. Є в нас і зарубіжна література.

За батьками вибір – яку книжку, якою мовою потім візьме до рук її дитина. Для мене головне, щоб місцеві українці не лише взяли в руки книжку, але відчували тут себе як удома, де затишно і приємно, щоб захотіли знов прийти сюди разом зі своїми друзями. Приводили своїх дітей.

«Не занепад, а зміна культури читання»

– Виклики сьогоднішнього дня ми розцінюємо не як занепад друкованого слова, а трансформацію зустрічей із книжкою. Бачимо сьогодні не занепад, а зміну культури читання.

Я знаю багато молоді, яка цікавиться професійною літературою, тому нам потрібна трансформація у сприйнятті культури. Потрібно, на мою думку, поєднати «нове» зі «старим».

Коли батьки будуть своїх дітей навчати користуватись як кириличним, так і латинським алфавітом, тоді буде добрий результат. Українські мігранти у Польщі мають вибирати, чи віддати дітей в польську школу, чи українську. Курс навчання в українській школі зручно також відвідувати онлайн.

Коли в бібліотеку приходить українська молодь, вони можуть придбати українські часописи, зокрема «Наше слово». Серед українських мігрантів, які встигли обжитися матеріально, я відчуваю ренесанс українства. Вони повертаються до цінностей, що їх несе історія України. На наших заходах ми співаємо національний гімн, народні пісні.

* * *

Увесь цей час бібліотека працює безплатно з 11:00 до 16:00 за адресою: ul. Pogonowskiego 34, Łódź. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

Історичний календар

ЛЮТИЙ

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО
Фото з Вікіпедії

2 лютого 1901 р. – 125 років тому на Катеринославщині (нині Дніпропетровщина) народився Валер'ян Підмогильний, письменник, талановитий прозаїк доби Розстріляного відродження. Свої перші пригодницькі твори видавав під псевдонімом Лорд Лістер.

Походив з бідної селянської родини. Батько Валер'яна Підмогильного завідував маєтком місцевого поміщика, помер рано. «Так мало батьківських пестощів випало на мою долю», – писав Валер'ян Підмогильний. Його односельчани згадують переважно про матір письменника. Вона була звичайною селянкою, без освіти, яка працювала в економії графа Воронцова-Дашкова і виділялася надзвичайною природною інтелігентністю.

Навчався юнак спочатку в церковно-приходській школі. Згодом, до 1918-го – у Катеринославському реальному училищі. «Валеріан був надзвичайно здібним хлопцем, – згадувала мешканка села Чаплі Ярушевська. – Було, послухає уважно урок і вже вдома не повторює. А натомість набере в учителів і знайомих стоси книг і просиджує над ними цілу ніч. Він дружив з моїм братом Степаном. Був тихий, сором'язливий. Любив ходити на сінокіс, на рибалку до Дніпра. І вже тоді мій брат хвалився, що Валеріан пише вірші і оповідання».

Він вивчав іноземні мови й переклав на українську твори Дені Дідро, Клода Гельвеція, Оноре де Бальзака, Анатоля Франса.

Був одним із організаторів літературного угруповання «Ланка», яке 1926-го переіменоване в «Марс». Сюди входили талановиті письменники Борис Антоненко-Давидович, Григорій Косинка, Тодось Осьмачка, Євген Плужник, Дмитро Фальківський.

Потужна літературна та видавнича діяльність сприяли популярності та авторитету Валер'яна Підмогильного. 8 грудня 1934-го НКВС-ники заарештували письменника за начебто «участь у терористичній організації, яка мала на меті терор проти керівників партії».

Слідство сфабрикувало приналежність до «організації» Євгена Плужника, Миколу Куліша, Валер'яна Поліщука, Григорія Епіка, Миколу Любченка (Кость Котко) – загалом 18 людей. На допитах Підмогильний не визнавав себе винним.

Виїзною сесією Військової колегії Верховного Суду СРСР у березні 1935-го його засудили на 10 років позбавлення волі. Покарання відбував у Соловецькому таборі особливого призначення, продовжував писати. 3 листопада 1937-го Валер'яна Підмогильного разом з понад тисячею інших українських політичних в'язнів розстріляли в урочищі Сандармох.

5 лютого 1881 р. – 145 років тому в селі Базилівка (зараз село Крупське в Конотопському районі Сумської області) народився Сергій Тимошенко, видатний український архітектор і суспільно-політичний діяч, міністр шляхів в урядах Ісаака Мазепи, В'ячеслава Прокоповича та Андрія Лівицького, учасник Другого зимового походу.

Батько Сергія, Прокіп Тимофійович, був кріпаком, який отримав «вольну», здобув домашню освіту, закінчив Харківські курси землемірів і, набувши капітал, одружився з донькою відставного військового, яка закінчила Фундуклеївську жіночу гімназію в Києві Юзефіною Сарнавською.

У родині, крім Сергія, був іще старший брат Степан, молодший Володимир та сестра Анна. Дитячі роки Тимошенків проходили серед сільських дітей. Першою вчителькою була мати, а потім їх навчав і готував до вступу в Роменське реальне училище педагог Михайло Коваленко.

Після закінчення Роменського реального училища Сергій Тимошенко вступив до Петербурзького інституту цивільних інженерів. У Петербурзі долучився до нелегальних українських організацій, став активним членом Української студентської громади, започаткував серед студентів підпільний гурток вивчення української архітектури.

Був членом першої української політичної партії РУП (Революційної української партії), згодом – Української соціал-демократичної робітничої партії. Під час демонстрацій двічі (у 1902 і в 1905 рр.) отримав поранення. Вдруге його так побили чорносотенці, що лікарі ледве врятували життя, але виникли проблеми із зором на одне око. Через погіршення стану здоров'я був звільнений із постійної військової служби.

Після закінчення навчання повернувся в Україну і взявся за розробку архітектурних проєктів у стилі «український модерн». За його ескізами були збудовані будинки в Ковелі, Києві, Харкові, Луцьку. З 1907 року брав участь у виставках та конкурсах у Москві, Києві, Харкові, Єлисаветграді, на яких здобув понад 10 нагород, зокрема за проєкти шпиталю для губернського міста, церкви на 2000 парафіян у Харкові, каплиці-усипальниці у Лубнах, надгробків на могилах композитора Миколи Лисенка та інженера Олександра Варяницина, кількох народних будинків тощо. У 1912 році став одним із засновників Українського художньо-архітектурного відділу Харківського літературно-художнього гуртка.

Під час Української революції 1917 року стає одним із провідних діячів Слобожанщини, під час повстання проти гетьмана Павла Скоропадського призначений губернським комісаром Харківщини. У квітні його обирають членом Центральної Ради, у листопаді – головою Селянського з'їзду Слобідської України. Очолював Міністерство шляхів в урядах Ісаака Мазепи, В'ячеслава Прокоповича та Андрія Лівицького.

Разом з армією УНР та урядом брав участь в Другому зимовому поході, аж до останнього бою під містом Базар. Свою позицію пояснив просто: «Хай серед простих вояків буде хоч один міністр». Нагороджений Хрестом Симона Петлюри. На жаль, харківський архів Сергія Тимошенка безповоротно втрачений: у 1921 році чекісти забрали все майно і вивезли вантажівками в невідомому напрямку.

Після провалу Української революції 1917-1921 років залишився в еміграції, викладав в Українській господарській академії в Подєбрадах поблизу Праги, був її ректором. Товаришував із Іваном Шовгеновим, батьком поетеси та діячки ОУН Олени Теліги.

У 1929 році прийняв польське громадянство і переїхав до Луцька. Займався архітектурою, був депутатом від Волині до вищої (Сенат) і нижчої (Сейм) палат польського парламенту. У 1933 році був заступником голови Волинського

eprasa.pl f71ee64ff5

громадського комітету допомоги голодуючим у Радянській Україні.

Друга світова війна перетворює вже немолодого Тимошенка, за його висловом, на «осінній лист». У 1943 році його було мобілізовано до німецької будівельної організації Торта, з якою проїхав пів Європи: Перемишль, Львів, Далмація, Загреб, Грац, Більськ, Прага, Карлсбад, Гейдельберг. Після розгрому гітлерівської Німеччини архітектор потрапляє до табору для переміщених осіб і від видачі радянській владі його рятує лише довоєнне польське громадянство.

У 1946 році Сергій Тимошенко емігрує до США. Але здоров'я уже підірване. Попри це, він іще спроєктував кілька церков та інших споруд для української громади в Канаді, Аргентині, Парагваю та США. Загалом за життя він став автором біля 400 різноманітних споруд та архітектурних комплексів, зокрема і надгробної плити на могилі Симона Петлюри в Парижі.

Сергій Тимошенко помер 6 липня 1950 року в містечку Пало-Альто в Каліфорнії від серцевого нападу, залишивши незакінченим проєкт церкви для аргентинського Буенос-Айреса.

9 лютого 1826 р. в Курську народився Костянтин Трутовський – український художник-живописець і графік, друг Тараса Шевченка, ілюстратор його поезій, а також творів Гоголя, Марка Вовчка, Лермонтова, Крилова тощо. Академік Імператорської академії мистецтв, член Королівської бельгійської спілки акварелістів.

Дитячі роки минали як у Курську, де був дім його діда, Олексія Івановича Мойсеєва, так і на Харківщині, в слободі Попівка-Семенівка (нині – село Попіска Краснопільського району Сумської області). На той час це було помежів'я українсько-російських етнічних територій, тож згодом українські мотиви стануть провідною темою творчості художника.

Після чотирирічного навчання у приватному пансіоні у 1839 році вступив до Миколаївського інженерного училища в Петербурзі. Відчувши себе українцем, Трутовський починає шукати українське середовище в Петербурзі, знайомиться з Тарасом Шевченком. Водночас вступає до революційного гуртка так званих «петрашевців», і лише випадковість рятує його від арешту в 1949 році та сумної долі членів цього гуртка – смертного вироку, що був замінений для них на сибірську каторгу.

Трутовський у цей час закінчує Петербурзьку академію мистецтв. Але суд над товаришами та важка атмосфера імперського Петербургу часів імператора Миколи І загалом пригнічує його і заважає творчості. Художник з родиною повертається в Україну, проживаючи у своїх маєтках в Курській та Харківській губерніях, де написав свої найкращі твори. У 1860 році йому було присвоєно звання академіка Імператорської академії мистецтв.

Він належав до характерного для другої половини XIX століття реалістично-академічного напрямку, але його картинам притаманний сентиментальний романтизм. Художник наче намагався зберегти на своїх картинах український світ, який починав зникати під впливом русифікаторської політики російського царату. Пізніше картини Трутовського мали неабиякий попит як сюжети для поштівок. Серед найвідоміших картин: «Дівчина зі снопами», «Повінь», «Колядки в Малоросії», «Сорочинський ярмарок», «Хоровод в Курській губернії», «Побачення», «Кобзар над Дніпром» (портрет Тараса Шевченка з кобзою). Всі свої українські картини Костянтин Трутовський мріяв об'єднати в два великих цикли – «Альбом сцен українського життя» (акварелі) та «Живописна Україна».

Картини Костянтина Трутовського зберігаються зараз в різних музеях світу, зокрема – в Національному художньому музеї України, Російському музеї в Петербурзі і Третьяковській галереї в Москві.

Помер 17 березня 1893 року у маєтку своєї матері в селі Яківлівці, Обоянського повіту Курської губернії (тепер Пристенський район Курської області Росії). Похований в Обоянському Богородицько-Знаменському чоловічому монастирі, який у 1924 році більшовики зруйнували, разом із цвинтарем. Тож наразі місце поховання великого художника лишається невідомим.

15 лютого 1866 р. у місті Кам'янець-Подільський на Хмельниччині народився Гнат Житецький – історик, педагог, громадський діяч.

Походив з родини одного із засновників українського мовознавства Павла Житецького.

Був старшим сином в сім'ї. Під впливом батька зацікавився українською історією й філологією.

Навчальні заклади, в яких Гнат отримував освіту були пов'язані з діяльністю його батька. У київській 2-й гімназії Житецький-старший викладав російську мову і словесність, а Житецький-молодший був гімназистом.

У 1880-му він вступив до колегії Павла Галагана, для якої розробив статут та де майже двадцять років учителював його батько. Житецький мав успіхи у навчанні, отримував гарні оцінки, хоча грецька й латина давалися йому гірше за інші предмети.

Перебуваючи у вимушеному відрядженні в Петербурзі (протягом 1880-1882 рр.), Павло Житецький у листах до сина радив якомога більше читати. Особливо праці історика Миколи Костомарова. Отже, найближче оточення та прочитані книги, а також відвідини засідань історичного товариства Нестора–літописця сформували світогляд та переконання юнака.

У 1884 році Гнат Житецький вступає на історико-філологічний факультет Київського імператорського університету св. Володимира. У цей час починає працювати помічником секретаря редакції журналу «Киевская старина». 1885-го у Києві знайомиться з Іваном Франком.

Після завершення навчання в університеті Житецький переїхав до Петербурга вчителювати. Для «Большой энциклопедии» підготував майже триста статей і довідок.

У серпні 1918-го він переїжджає до Києва. Увійде до Тимчасового Комітету по заснуванню Всенародної бібліотеки України (нині Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського) і стане першим завідувачем її рукописного відділу. Він складе перші реєстри рукописних матеріалів бібліотеки, опише рукописні книги та збірки документів, створить перший алфавітний та хронологічний каталоги. Також він розробить інструкції з описування рукописних книг та документів й обґрунтує основи розподілу рукописного матеріалу між архівами, бібліотеками та музеями.

Останні роки Гнат Житецький жив у Бучі (нині районний центр на Київщині). Помер 8 квітня 1929 року.

eprasa.pl f71ee64ff5

КОНКУРС МАЛЮНКА з циклу «Лемківщина оком дітини»

ПРАВИЛА КОНКУРСУ

Метою конкурсу є поширення знань про Лемківщину, її природу, історію, традиції і заохочення до подальшого її відкривання

1. Організатором конкурсу є Об'єднання лемків у Ґорлицях у співпраці з Лемківським освітнім фондом імені Івана Криницького.
2. В конкурсі може взяти участь довільна кількість учнів у двох вікових категоріях з будь-якої школи, які презентуватимуть відповідний заклад, перебуватимуть під керівництвом вчителя й отримають згоду директора школи про участь в конкурсі.
3. Конкурс призначений для учнів початкової школи у двох категоріях:
- категорія I – класи 0 – III,
- категорія II – класи IV – VIII.

4. Тема конкурсу для категорії I:
Дім моїх предків на Лемковині.
5. Тема конкурсу для категорії II:
Лемковина – дім різних культур.
6. Конкурс проходитиме в один етап.
7. Творчі роботи, виконані самостійно, в довільній техніці, у форматі A3 чи A4 мають бути інтерпретацією автора про Лемківщину. Робота повинна містити приклеєну на звороті: назву (надану автором), ім'я, прізвище, вік, клас, адресу проживання автора й ім'я та прізвище опікуна.
8. Роботи необхідно надіслати на адресу:
Zjednoczenie Łemków
ul. Jagiełły 2, 38-300 Gorlice
з приміткою: ХУДОЖНІЙ КОНКУРС.

Термін надсилання робіт завершується **15 червня 2026 р.**
9. Заявку на участь й згоду просимо надіслати разом з конкурсною роботою **до 15 червня 2026 р.** за вказаною вище адресою (дивись пункт № 8).
10. Оголошення результатів, урочисте вручення нагород і виставка робіт відбуватиметься на 44-й Лемківській ватрі в Ждині – 19 липня 2026 р. (неділя).
11. Для трійки лауреатів у кожній категорії передбачені речові призи.
12. Правила конкурсу й уся додаткова інформація доступна на інтернет-сторінці **www.lemkounion.pl**.
13. Організатор зберігає за собою право публікувати імена, прізвища, фотографії та інформацію про переможців конкурсу, цілу або фрагмент конкурсної роботи.
14. За призначення конкурсної комісії відповідає Об'єднання лемків у Ґорлицях.
15. Рішення комісії остаточні й не підлягають оскарженню.
16. До усіх питань, неврегульованих цими правилами, застосовуються положення Цивільного кодексу, Закону про охорону персональних даних і Закону про авторське право й суміжні права.
17. Кожен учасник, беручи участь у конкурсі та підписавши згоду на обробку персональних даних, приймає умови цих правил.

eprasa.pl f71ee64ff5

«Діло Безп'ятого» – кримінальна комедія. Режисер, сценарист: Валерій Шалига. Оператор: Костянтин Чумаков. Актори: Богдан Бенюк, Леся Самаєва, Володимир Ніколаєнко, Олександр Ганноченко, Михайло Дзюба, Марія Кварцяна, Роман Халаймов, Дмитро Киф'як, Микола Головчак. Україна, 2024, 116 хв.

Леся КОРОСТАТЕВИЧ

Сто років – а все ті ж «сто тисяч»

Фільм Валерія Шалиги «Діло Безп'ятого» – це сучасна адаптація та перша екранізація класичної п'єси Івана Карпенка-Карого «Сто тисяч» (1889). Цей твір – класика української літератури, що давно завоювала серця читачів. Тому і цей фільм – справжня знахідка. Сатира, яка була актуальною сто років тому, залишається такою й сьогодні. Що неочікувано, це перша екранізація цього твору, і це стало відкриттям для режисера та нагодою адаптувати п'єсу до формату кіно. Твір – трагікомедія, але на екрані, мабуть, вийшло більше комедії. Знімати таку історичну картину було важко, бо режисер не осучаснював події, а вирішив зберегти задум Карпенка-Карого.

Отже, цей старий сюжет про шахрайство, жадібність і спокусу багатства звучить на часі і зараз. І навіть якщо п'єса була написана більше ста років тому, ідеї отримання швидкої наживи не змінилися. В стрічці це подано з великим гумором, тож, попри всю серйозність, тут є багато місця для сміху. Режисер створив легку кримінальну комедію, яка допомагає розвантажити українців у цей складний час. Цікаво, що Шалига неодноразово ставив цю п'єсу в театрі і навіть грав роль Калитки, тому образ був не новий для нього.

Зйомки проходили в Києві, Козятині та Вінниці. Місця були обрані з технічних причин, оскільки вони відповідали атмосфері XIX століття. В Козятині збереглася історична будівля вокзалу того періоду, а у Вінниці залишилися унікальні локації, які дуже допомогли в зйомках. Тому візуально фільм виглядає гарно: операторська робота вдало передає тодішню атмосферу. Костюми та декорації під старовину допомагають також передати той час. І навіть якщо сюжет сам по собі простий, візуальне оформлення його влучно підсилює.

Головний герой Герасим Калитка – персонаж, якому дійсно пощастило, бо його грає сам Богдан Бенюк. І актор дуже легко і майстерно справився з роллю. Калитка намагається зробити своє життя кращим, але абсолютно не здогадується, до чого це може призвести. Він хоче отримати «легке» багатство, а замість цього все лише ускладнюється. Бенюк добре передає невинну жадібність героя, який думає, що його спосіб швидко стати багатим точно спрацює, а насправді руйнує все, що має. І навіть якщо цей персонаж іноді смішний, за цією легкістю ховається драматичність: це людина, яка прагне кращого, але через одержимість не розуміє як вибратися з халепи, в яку потрапила.

Калитці в цих справах товаришує кум (його грає Володимир Ніколаєнко), який радше є контрастом до самого Калитки. Якщо головний герой захоплений ідеєю збагачення, прагне мати більше й краще за будь-яку ціну, незважаючи на мораль чи наслідки своїх вчинків, то кум навпаки – не поспішає вплутуватися в авантюри. У ньому ще залишилося відчуття міри й певна моральність. Для нього важливішими залишаються спокій і родина. Тож коли ситуація виходить з-під контролю, він сприймає втрату «грошей» не як катастрофу, а радше як можливість зберегти себе й близьких.

На тлі цих двох чоловіків вирізняється ще один персонаж – син Калитки, Роман (актор Михайло Дзюба). Це зовсім інша історія. На відміну від батька, який одержимий жадобою багатства, Роман керується почуттями, а не прагненням до грошей. Для нього важливіше кохання, ніж матеріальні статки. Навіть те, що його кохана Мотря – наймичка, його не відштовхує: він бачить у ній щирість і доброту. Їхня любов (Мотрю грає Марія Кварцяна) постає світлою противагою до загальної метушні, шахрайства й біганини за наживою. Ці двоє створюють у фільмі легку, безтурботну й навіть романтичну атмосферу. Однак, попри щирість почуттів, реальність виявляється іншою: Калитка стоїть на перешкоді шлюбу сина з Мотрею через відсутність у неї приданого. Тож виявляється, що їхнє щастя насправді крихке і залежатиме лише від волі батька.

Проте, попри гіркоту, кінострічка не позбавлена гумору. «Діло Безп'ятого» – це передусім комедія, в якій слабкості подаються з легкою іронією. Багато моментів додають кумедності та розряджають атмосферу. Наприклад, кнур, що бігає по двору і постійно щось смачно їсть, їжачок, який п'є молоко, – все це додає радості. Хоча насправді село вимагає важкої фізичної праці, в фільмі показано в основному легкість. В цьому кіно, як і в житті, сміх і трагедія йдуть поруч. Ще одна колоритна деталь – суржик, яким говорять герої, він виглядає не нав'язливо і підкреслює образи персонажів. Мешканці села розмовляють українською, а от городяни вже змішують мови. Жартом також було, коли один із героїв – містянин, зіткнувшись з Калиткою, починає говорити латинською.

Та все ж фільм не тільки про сміх. Хоча він і сповнений гумору, у ньому є й глибші теми. Одна з них – це жадібність, так-так, це той самий біблійний гріх, вона може зруйнувати і стосунки, а ще, як бачимо на прикладі героїв, то навіть і життя. Герасим хоче більше, ніж має, і готовий заплатити будь-яку ціну за це. У фільмі є багато прикладів того, як люди часто прагнуть наживи, не розуміючи, яку ціну прийдеться заплатити. Тут жадібність не зводиться тільки до матеріальних благ. Це взагалі бажання отримати більше – більше влади, більше контролю, впливу, більше всього. І, зрештою, це лише заганяє героя в пастку.

Фільм Шалиги – це не тільки екранізація класичної п'єси, але й сучасна інтерпретація, яка торкається давніх тем. Чи можна швидко стати багатим і чи варто йти для цього на все? «Діло Безп'ятого» дає відповідь на це питання через гумор, драму та життєві ситуації, які здаються знайомими кожному з нас. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

До 91-річчя від дня народження Анни Коляси, а також 70-ліття передплачування нею «Нашого слова»

Моя сестра з дому Климко народилася 15.XI.1934 в Гаях на Перемищині. В 1947 році з батьками, сестрою і братом була вигнана на Мазури в село Піляки Малі (повіт Венґожево).
Село було настільки приязне, що там жило більше українців-переселенців, ніж поляків. В 1954 році загинув брат Степан, який повертався зі школи в Кутах. В 1955 році Анна одружилася з Андрієм Колясою. Народила трьох дітей: Мирона, Богдана та Алісію.
Коли в 1956 році стало виходити «Наше слово», Анна стала передплачувати його і безупинно передплачує його до нинішнього дня, а минув їй вже 91 рік.
В 1963 році Анна з родиною повертається на рідні землі, куди раніше повернувся батько Іван Климко з родиною. Зараз вона живе в селі Ніновичі, що на Ярославщині, зі своїм сином Богданом і невісткою Данкою. Тут народилися її внуки і правнуки.
Анна знає багато віршів та пісень з переселенського періоду. Минулими роками приїздили до неї співачки з «Крайки» з Перемишля та записували пісні і спогади Анни.
Анна завжди любила українську церкву, в її хаті чути українські пісні та українську мову.
Ганя нехай буде прикладом любові до своєї спадщини і рідного слова.
Нехай Господь Благословить її на подальші роки життя.

Сестра Дарія і родина Анни

На четвертому році повномасштабної війни росії проти України посилюється втома як усередині України, так і за її межами. Але Україна залишається рішуче налаштованою на боротьбу і надалі потребує підтримки з боку своїх партнерів. Незважаючи на погіршення відносин між Києвом та Варшавою, Польща є важливим партнером України у сфері безпеки. На сторінках «Альманаху» 2026 року Пйотр Погожельський аналізує проблеми у польсько-українських відносинах та наголошує на важливості утримувати добросусідські стосунки задля безпеки обох країн. Журналіст Дариуш Матерняк звертає увагу на значний вплив російської дезінформації та пропаганди у відносинах між офіційними Києвом та Варшавою, роблячи акцент на інтернет-кампаніях. Важливу роль у стосунках між Україною та Польщею займає Німеччина, історик Андрій Портнов у своєму тексті аналізує складнощі у взаємовідносинах трьох країн, ураховуючи загальноєвропейський контекст та питання гарантій безпеки для України. Підприємливі українці, які знайшли прихисток від війни у Польщі, почали відкривати тут свої фірми. Про те, як у Польщі розвивається бізнес українців, можна прочитати у матеріалі української журналістки Наталії Волосацької.

У цьогорічному виданні «Українського альманаху» найбільше текстів у рубриці «Історія». Читач із тексту історика Андрія Яремчука має можливість дізнатись про те, як відбувалась робота над підрахунком українських жертв від рук поляків на початку Другої світової війни у 1939 році. Стаття Андрія Яремчука є епізодом великого проєкту при Українському католицькому університеті під керівництвом професора Ігоря Галагіди «Жертви українсько-польського протистояння 1939–1947 років», який тривав кілька років. Історик Андрій Когут у своїй статті аналізує тему операції «Вісла» у польському дискурсі в останніх роках, зосереджуючись на політичній складовій. Тема УПА та ОУН розділяє Польщу та Україну, наповнюючи дискусію емоційною складовою. Тим не менше, історія не є чорно-білою, і якраз про це ми дізнаємося зі статті історика Ярослава Антонюка, де він пише про поляків у підпіллі ОУН та УПА. В історичній рубриці читач «Альманаху» також знайде тексти про батька митрополита Андрея Шептицького; польський та єврейський театри у Львові у перші повоєнні роки; науковий доробок Стефана Балея; Євгена Коновальця та його діяльність у 1920 році; антиукраїнську акцію польського підпілля у Сагрині в 1944 році; президентів УНР в екзилі.

У 2024 році вийшло польськомовне видання книжки української історикині Наталії Старченко «Українські світи Речі Посполитої». Чому ця книжка особлива і кому вона може бути цікавою, можна прочитати у тексті історикині з Києво-Могилянської академії Маргарити Стафійчук.

Українські актори у Польщі доволі успішно будують свою кар'єру. Журналістка Яна Стемпневич порозмовляла з представницями та представником українського акторського цеху в Польщі та показала, як вони йшли до свого успіху в новій країні. росія руйнує не лише цивільну та військову інфраструктури, але й культурну сферу. Стаття Ігоря Пошивайла детально розповідає про такі руйнування. Євген Яковенко натомість розповідає про двомовні польсько-українські видання останніх років як про простір діалогу.

Діалог допомагає долати труднощі і знаходити найкращі варіанти для подальшого розвитку та готовності до змін. Тексти Ігоря Горківа та Наталії Кертичак про нові виклики та важливість діалогу для української меншини у Польщі, з огляду на зміни, які відбулись за останні кілька років. Славко Савчук також зосереджується на темі нових викликів, але вже для українських меншинних структур на Підляшші, які мають свою специфіку та історію. У великому матеріалі авторства Григорія Купріяновича читаємо про національні і етнічні меншини у Польщі між законом і реальністю – проблеми та перспективи.

З огляду на різноманітність текстів, які охоплюють не лише різні тематики, але й епохи, в цьогорічному «Українському альманасі» кожен може знайти щось цікаве для себе. ●

eprasa.pl f71ee64ff5

Передплата «Нашого слова» на 2026 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	**7,00** зл + поштові оплати	**145,00** зл	**290,00** зл	**580,00** зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	**7,00** зл без поштових оплат	**91,00** зл	**182,00** зл	**364,00** зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	**7,00** зл + поштові оплати	**155,00** зл	**310,00** зл	**620,00** зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	**7,00** зл без поштових оплат	**91,00** зл	**182,00** зл	**364,00** зл

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
550,00 зл	**1100,00** зл
130,00 євро	**260,00** євро

КАНАДА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
580,00 зл	**1160,00** зл
200,00 дол КАНАД.	**400,00** дол КАНАД.

США

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
580,00 зл	**1160,00** зл
140,00 дол США	**280,00** дол США

Шановні батьки, вчителі та друзі
Комплексу загальноосвітніх шкіл № 2 ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі

Розраховуючи доходи за 2025 рік, кожен з Вас може передати 1,5% податку на громадські організації. Щоб підтримати нашу школу, будь ласка, заповніть форму PIT і вкажіть:
номер KRS: **0000207472**
cel szczegółowy: **99890**
Перерахування 1,5% податку жодним чином не обтяжує платника податків.
Ми розраховуємо на Вашу доброзичливість!
Гарантуємо, що отримані кошти будуть повністю використані на потреби дітей і школи. Дякуємо Вам!

- Самотня, з вищою освітою, познайомиться з паном віком приблизно 70 років.
  Тел: 782 053 101 (Галя)

- Продам житловий будинок площею 200 м^2, розташований на ділянці площею 20 соток/арів у селі Лосє, ґміна Ропа. Тел. 503-714-943.

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10 / +48 661-420-649, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1400 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl f71ee64ff5

eprasa.pl f71ee64ff5